

Сергій ФУНІКОВ,

здобувач другого магістерського рівня вищої освіти зі спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність», гуманітарно-правового факультету, Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського "Харківський авіаційний інститут", Харків, Україна.
e-mail: s.o.funikov@student.khai.edu

Сергій ЛУКАШЕВИЧ,

кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри права гуманітарно-правового факультету Національного аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут», Харків, Україна
e-mail: s.lukashevych@khai.edu

DOI: <https://doi.org/10.32620/pls.2024.5.21>

КАДРОВИЙ ПРОФАЙЛІНГ ТА РОЗВІДКА НА ОСНОВІ ВІДКРИТИХ ДЖЕРЕЛ ЯК ЗАПОРУКА ЗАХИСТУ ТА СТІЙКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

***Анотація:** Під час збройних конфліктів питання збереження закладів освіти, як безпечного простору є надзвичайно гострим. Україна веде боротьбу за своє існування не тільки на полі бою, але в інформаційному просторі. Росія використовує всі доступні засоби гібридної війни, щоб зруйнувати безпечне інформаційне середовище, разом і з ним – освітнє середовище. Країна-терорист вже продемонструвала, що здатна використовувати будь-які методи. Використання освітнього процесу проти українських дітей є дуже актуальною проблемою для нашої країни. Дослідження показують, що молодь вразлива до російської пропаганди. Данні тези покликані заохотити суспільство до дій, також тези пропонують шлях, який дозволить запобігти втручання ворога в освітній процес, попередити можливі негативні наслідки впливу російської пропаганди на учнів, студентів, курсантів.*

***Ключові слова:** стійкість освітнього середовища, безпека, профайлінг, OSINT, гібридна війна.*

За інформацією Міністерства освіти і науки станом на початок листопада 2024 року 3798 закладів освіти постраждали від бомбардувань та обстрілів, 365 з них зруйновано повністю. Агресор стверджує, що наносить удари виключно по військових

об'єктах нашої країни. Міністерство освіти і науки збирано численні факти та аргументи, які спростовують це твердження: російські війська руйнують школи та університети, дитсадки і дитячі будинки [1].

Комунальний заклад "Харківський ліцей № 134 Харківської міської ради"

Будівля економічного факультету харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна

Національна академія державного управління
при Президентіві України

Поневічений центральний корпус Харківського
національного університету міського господарства
імені О.М. Бекетова

Понівічені корпуси національного аерокосмічного університету
ім. М.С. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»

Під час військових дій та ще тривалий час після їх закінчення заклади освіти в Україні працюватимуть у нових для себе вимогах щодо безпечного освітнього середовища.

Вимоги та рекомендації щодо облаштування безпечного укриття у закладі освіти розробила Державна служба з надзвичайних ситуацій, а також надало Міністерство освіти і науки України. Ці рекомендації розроблені Державною службою якості освіти спільно з експертами ініціативи «Система забезпечення якості освіти», яка впроваджується в межах проекту «Супровід урядових реформ в Україні» (SURGe), що реалізується компанією Alinea International за кошти Уряду Канади [2].

Безпечний фізичний простір для перебування учнів, студентів та працівників особливо актуальний для закладів, які будуть працювати в

очному, або ж у змішаному форматі. Але не менш актуальними є проблеми, що виникають в інформаційному середовищі, яке стало повноцінним театром бойових дій гібридної війни.

У 2019 році низка регіональних та національних ЗМІ оприлюднила деякі деталі інциденту, що стався у Військовому інституті танкових військ національного технічного університету «Харківський Політехнічний Інститут». Викладача кафедри тактико-спеціальних дисциплін, доцента кафедри (раніше викладач психології на кафедрі офіцерів запасу) звинуватили у відвертій симпатії до країни-агресора та їхнім сателітам ДНР, ЛНР. Він ставив «лайки» під постами, які вихваляли ватажків ДНР, ЛНР, підтримував ідею «руського мира» та анексію Криму. Важливо навіть не те як керівництво вишу відреагувало на цю подію(провело розслідування, відсторонило

викладача), а як таке сталося, що людина протягом п'яти років після початку війни на сході України та окупації Криму, працювала у військовому навчальному закладі, де готують офіцерів ЗСУ. Можу припустити, що викрили його через те що він поширював зрадницькі ідеї серед курсантів. Цей випадок демонструє, що загрози такого роду реальні [3].

За інформацією пресслужби СБУ контррозвідники затримали ворожого інформатора у прифронтових районах Запоріжжя. Чоловік передавав росіянам інформацію про дислокацію та переміщення Сил оборони.

За даними слідства, ним виявився викладач інформатики місцевого вищого професійного училища, якого ворог дистанційно залучив до співпраці в середині липня 2023 року. Він приховано збирав відомості про дислокацію та переміщення Сил оборони на території регіону [4].

5 лютого 2024 року внаслідок обстрілу було зруйновано будівлю Харківського національного університету міського господарства імені Бекетова. Виявилось, що ракети наводив працівник Харківської академії безперервної освіти. У день ракетної атаки російських терористів навідник написав у себе у Facebook, що «для харків'ян життя продовжується, люди живуть і виживають»[5].

Росія руйнує освітню інфраструктуру як власними силами, так і за допомогою зрадників в Україні, яких вона вербувала до повномасштабного вторгнення та продовжує вербувати і зараз. Ці вороги, які живуть серед нас не менш небезпечні.

Мотиви поведінки таких осіб може бути різним: через ідеологічні переконання, через погрози чи шантаж, або через бажання заробити гроші.

Щоб зменшити вірогідність таких загроз, доцільним є проведення профілювання як майбутніх працівників так і працівників, які вже працюють в навчальних закладах. Профайлінг вже є важливим інструментом у процесі набору персоналу, дозволяючи спеціалістам з найму більш точно визначати підходящих кандидатів.

Профайлінг (англ. *profiling* - профільування) - це інтегрований метод прикладного ризик-орієнтованого поведінкового аналізу. Основне завдання профайлінгу - аналіз та прогнозування поведінки людини для вирішення конкретних практичних завдань: наприклад, пошук і допит злочинця, підготовка до переговорів, виявлення в натовпі потенційних зловмисників, проведення корпоративних розслідувань, виявлення поведінкових ризиків при прийомі на роботу та інших [6].

Я пропоную використовувати кадровий профайлінг для збору інформації про особу, яка потенційно може нести загрозу освітньому процесу. Використовуючи різні методи оцінки, такі

як психологічні тести та аналіз поведінки, можна отримати більш повне уявлення про співробітників.

Кадровий профайлінг полягає в забезпеченні умов для усунення ризиків пов'язаних із персоналом, розкриття психологічного профілю, поведінки, особливостей кандидатів на вакантні посади для вибору найбільш якісної, психологічно готової, дисциплінованої, сумлінної та унікальної особистості [7].

Застосування профайлінгу в процесі набору або перевірки персоналу вимагає ретельного підходу та дотримання етичних норм. Важливо використовувати перевірені та надійні методи оцінки, забезпечувати конфіденційність та захист даних, строго дотримуватися прав та свобод людини. Щоб забезпечити відповідальне та справедливе використання профайлінгу, необхідно слідувати етичним кодексам та стандартам. Важливо інформувати людей про те, як і для яких цілей їхні дані будуть використовуватися, та отримувати їхню згоду. При правильному використанні профайлінг може стати потужним інструментом для виявлення потенційних загроз.

Збір інформації для складання профілів кандидатів пропоную виконувати за допомогою OSINT (Open source intelligence - розвідка на основі відкритих джерел).

Розвідка на основі відкритих джерел (англ. Open source intelligence, OSINT) — концепція, методологія й технологія добування та використання військової, політичної, економічної та іншої інформації з відкритих джерел, без порушення законів. Використовується для ухвалення рішень у сфері національної оборони та безпеки, розслідувань тощо.

Охоплює пошук інформації, її реєстрацію, облік та аналіз, аналітико-синтетичну переробку первинної інформації, зберігання й розповсюдження інформації, забезпечення безпеки інформації та презентацію результатів досліджень. Первинна інформація з відкритих джерел після її аналітико-синтетичної переробки може стати цінними знаннями, які після цього можуть стати секретними — якщо не належать до категорії інформації, яка не може бути державною таємницею [8].

До речі, українські програмісти розробили додаток, який допоможе правоохоронцям, військовим і бійцям ТрО дізнатися про зв'язки тієї чи іншої людини з рф або криміналом. Додаток має назву «ТиХто», він дозволить його користувачам «просканувати весь бекграунд особистості, її можливі зв'язки з криміналом, диверсійно-розвідувальними групами та «російським світом». Додаток розроблено за підтримки Служби безпеки України. Програма вже є в цифровому магазині

Apple App Store, на платформі Google Play вона все ще залишається на модерації[9].

Таким чином, аналізуючи поведінку та характеристики, профайлери та спеціалісти OSINT можуть робити обґрунтовані припущення про майбутню поведінку кандидата, а в разі потреби – звертатись до правоохоронних органів з метою виконання ними оперативного-розшукових та негласних слідчих (розшукових) дій. Отже, кадровий профайлінг та застосування методик розвідки на основі відкритих джерел можуть стати дієвим інструментом та запорукою забезпечення безпеки та стійкості освітнього процесу.

Бібліографічні посилання

1. <https://mon.gov.ua/>
2. <https://sqe.gov.ua/bezpechne-osvitnie-seredovishhe-novi-vim/>
3. <https://mil.in.ua/uk/news/sered-vykladachiv-tankovogo-institutu-potsinovuvachirusskogo-mira/>
4. <https://censor.net/ua/photonews/3434365/>
5. <https://www.volyn.com.ua/news/238119>
6. <https://en.wikipedia.org/wiki/Profiling>
7. <https://gtc-ltd.com.ua/>
8. <https://uk.wikipedia.org/wiki>
9. <https://armyinform.com.ua/>

S. Funikov, S.Lukashevych

Personnel profiling and intelligence based on open sources as a key to the protection and sustainability of the educational process.

Abstract: During armed conflicts, the issue of preserving educational institutions as a safe space is extremely acute. Ukraine is fighting for its existence not only on the battlefield, but in the information space. Russia uses all available means of hybrid warfare to destroy the secure information environment, along with it - the educational environment. The terrorist country has already demonstrated that it is capable of using any methods. The use of the educational process against Ukrainian children is a very urgent problem for our country. Studies show that young people are vulnerable to Russian propaganda. These theses are intended to encourage society to take action, theses also offer a way to prevent the enemy from interfering in the educational process, to prevent possible negative consequences of the influence of Russian propaganda on pupils, students, and cadets.

Keywords: sustainability of the educational environment, security, profiling, OSINT, hybrid warfare.

Зразок для цитування:

Фуніков С., Лукашевич С. Кадровий профайлінг та розвідка на основі відкритих джерел як запорука захисту та стійкості освітнього процесу. Пропілії права та безпеки: наук. журнал. Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут», 2024. № 5. С. 76-79. DOI: <https://doi.org/10.32620/pls.2024.5.21>.